

Az Árpád-kor

III. Béla halála után fiai (András és Imre) között trónviszály alakult ki -> ez lehetővé tette, hogy a földesurak újabb birtokokat szerezzenek, így az erejük és politikai hatalmuk tovább nőtt.

András lett az uralkodó -> II. András néven

- 1205-1235-ig uralkodott
- Királyi birtokállomány csökkent az adózások miatt
- A vármegyerendszer már nem tudta ellátni a katonai és közigazgatási feladatokat
- A hadseregre szüksége volt, mert részt vett a keresztes hadjáratokban
- A kincstár kiürült, ezért a királyi jogon szedett regálékra támaszkodott
- A királyi hatalom gyengülése veszélyt jelentett a királyi vitézek (serviensek) számára -> az fenyegette őket, hogy katonáskodniuk kellett a nagybirtokosok magánhadseregében -> királyi vitézek szembefordultak a királlyal
- A főurak is szembefordultak a királlyal, a királynék (Gertrudis) pazarló életmódja miatt

1222 : Aranybulla kiadására kényszerítették Andrást

Bánk bán

Aranybulla:

- aranypecséttel ellátott királyi oklevél
- 31 cikkelyből áll (((((megjegyzés ->(4-et kell tudni))))))
- Főként a servienseket védte: csak védelmi háborúban kötelesek részt venni, birtokuk 1 részét lányuk is örökölheti
- Idegenek nem viselhetnek méltóságokat
- Egész vármegyét nem lehet eladományozni
- Tizedet nem lehet pénzben
- Utolsó cikkely az ellenállási záradék: ha a király nem tartja be az ígését, le is lehet váltani

1231: az egyház kérésére módosították, de a királyi hatalom gyengesége miatt nem valósult meg-> serviensek szervezkedni kezdtek -> 1232 szolgabírókat választottak, ez jelentett a nemesi vármegye kezdetét.

András utóda, fia (IV. Béla) lett

- 1235-1270
- Célja: nagybirtokosok korlátozása, királyi tekintély visszaállítása -> megkezdte a birtokok visszavételét és befogadta a tatárok elől menekülő kunokat -> a nagybirtokosok szembefordultak vele

1241: tatártámadás, vezetőjük Batukán -> döntő csata 1241. Ápr. 12-13 Muhi: magyar vereség

IV. Béla a dalmáciai Trau várába menekült

A tatárok adót szedtek, elöljárókat választottak

1242 tavaszán váratlanul elhagyták az országok, taktikai okokból

A serviensek nemesek lettek, a főurak bárók

Kialakult a familiaritás:

- A nemesek a bárók szolgálatára álltak
- Harcoltak a seregben
- Cserébe a báró megvédte a többi bárótól -> ez a hűbériség magyarországi változata